

Til Klima- og miljødepartementet

Deres dato: 22.03.2024
Deres ref.: seh@kld.dep.no
Vår dato: 03.05.2024
Vår ref.: ILMN/JE

Kunnskapsbyen Lillestrøm sitt innspill til ny styringsavtale for Enova

Kunnskapsbyen Lillestrøm takker for muligheten til å gi innspill til arbeidet med Enovas styringsavtale for perioden 2025-2029. Enova er et viktig klima- og energivirkemiddel og har således en nøkkelrolle for at Norge skal nå sine klimaforpliktelser innen 2030.

Kunnskapsbyen Lillestrøm (KL) er en næringsutviklingsforening med et unikt partnerskap av bedrifter, utdannings- og forskningsinstitusjoner, kommuner og offentlige virksomheter. Helt siden etableringen i 2000 har KL arbeidet for næringsutvikling og en bærekraftig omstilling innen transport og samfunnssmarte energisystemer generelt. På bakgrunn av vår kunnskap og kompetanse på området har vi følgende innspill til arbeidet med Enovas styringsavtale for perioden 2025-2029:

Spissing av formål

Enova er som nevnt et viktig klima- og energivirkemiddel og har en nøkkelrolle for at Norge skal nå sine klimaforpliktelser innen 2030. Som blant annet poengtert i *Plan for ladestasjoner for tunge kjøretøy langs riksvei*¹ har Norge forpliktet seg til en vesentlig raskere reduksjon i klimagassutslipp enn den utviklingen vi ser med dagens virkemidler. Det er derfor ytterst avgjørende at Enova i den kommende 4-årsperioden fungerer etter hensikten. For å understreke alvoret i situasjonen er det derfor etter vår mening nødvendig å spisse ordlyden i dagens punkt 3, Formål fra det noe vage «...bidra til...» til det mer ambisiøse «...å sikre...» (eventuelt den noe mindre ambisiøse «...å i samarbeid med andre offentlige virkemidler sikre...»)

Forslag til ny ordlyd:

3 Formål

Enova og Klima- og energifondets formål er å sikre at Norge når sine klimaforpliktelser, samt å sikre funksjonelle rammer for en næringsdrevet omstillingen til lavutslippssamfunnet.

Sikkerhet og norske arbeidsplasser

Gjennom vårt arbeid som en aktiv næringsutviklingsforening er KL og våre medlemmer ofte involvert i søknader til ulike deler av virkemiddelapparatet. Gjennom internasjonale

¹ *Plan for ladestasjoner for tunge kjøretøy langs riksvei* besvarer en av oppgavene i Nasjonal ladestrategi ([Nasjonal ladestrategi - regjeringen.no](#)), og presenterer en plan som viser behovet for offentlig tilgjengelige ladestasjoner for tunge elkjøretøy langs riksveinettet, utarbeidet første halvår 2023 av Statens vegvesen i samarbeid med Nye Veier og Enova.

søknadsprosesser, for eksempel innenfor EUs støtteprogrammer, ser vi hvordan Innovasjon Norge sin målsetning med hensyn til å generere / bevare nasjonale arbeidsplasser er en utbredt strategi i de fleste land. Innen olje og gass klarte man gjennom 70- og 80-tallet å sikre at leveranser til næringen skulle ha en høy grad av såkalt lokalt innhold. Tilsvarende ordninger finnes i dag for ulike næringer i en rekke land. KL ser klare paralleller mellom olje- og gassnæringens utvikling på 70- og 80-tallet, og den omstillingen energinasjonen Norge nå er inne i hva gjelder de fossilfrie energibærernes utbredelse og deres infrastrukturutvikling.

På linje med virkemiddelapparatet for øvrig tror vi i KL at også KLD/Enova har til hensikt å støtte opp om etablering og bevaring av norske arbeidsplasser gjennom sitt arbeid. Da bør Enova være en pådriver for lokalt innhold og sikre at støtteprogrammene utformes på en slik måte at de norske aktørene ikke utkonkurreres av utenlandske produsenter og leverandører som ikke nødvendigvis leverer på våre retningslinjer knyttet til bærekraft, anstendig arbeid og nasjonal sikkerhet. Stadig oftere blir vi minnet om hvor langt enkelte land er villige til å gå med hensyn til «å kjenne til alt» av kritisk infrastruktur – inkludert nye energiløsninger – vi etablerer her i landet. Det er etter vår oppfatning helt essensielt at norsk energisikkerhet, leveringsgaranti og nettinfrastruktur må bygges og sikres med kjent og trygg teknologi basert på norske krav og interesser – og ikke basert på et totalitært verdigrunnlag som i flere tilfeller har vist seg å ha helt andre hensikter enn det vi ønsker oss her i Norge. Da er det viktig å ta i bruk verktøy som demmer opp for denne type aktivitet og sikrer at vår egen kompetanse og teknologi ivaretas og videreutvikles.

Det er derfor vår sterke anbefaling at det legges inn en forutsetning i ny styringsavtale med Enova som redegjør for KLDs etiske og sikkerhetsmessige prinsipper og instruerer Enova til å lede an i kampen for å sikre norske interesser.

Forutsigbarhet

Forutsigbarhet er like fundamentalt for bærekraftig omstilling som beliggenhet er for eiendomsmegleren. Gang på gang ser vi at gode intensjoner ikke realiseres på grunn av manglende forutsigbarhet / støtteordninger med kort levetid. Eksempel: Hovedgrunnen til at man har fått et visst moment i arbeidet med utslippsfrie bygg- og anleggsplasser her i landet er at Oslo kommune har sikret en forutsigbar fremtid for at investeringer i utslippsfrie maskiner og utstyr ikke kommer til å gå ut på dato. Det samme kan vi dessverre ikke si om Enova. Skrekkeksemplet er støtten til biogasstasjoner som nær sakt forsvant over natten.

Manglende forutsigbarhet er ikke kun en utfordring blant de private aktørene. Også det offentlige, som ofte er pådriverne for en grønn omstilling, opplever frustrasjon over manglende forutsigbarhet i støtteordningene fra Enova, både som følge av knappe tidshorisonter, men også som følge av stadige justeringer og endringer av støttesystemet. Tilbakemeldingen fra kommunene er gjerne at «innen vi har rukket å justere prosjektene våre til de nye ordningene og fått politiske forankring, er støtteordningen igjen justert/avviklet/endret/trappet ned». Dette bygger ikke opp om Enovas mantra om å være et «verktøy for raskere omstilling til lavutslippssamfunnet».

Det er derfor vår sterke anbefaling at det legges inn en forutsetning i ny styringsavtale med Enova som sikrer forutsigbarhet i Enovas støtteordninger på et nivå slik at også kommunenes prosesser rekker å tilpasse seg og nyte godt av ordningene.

Dialog

Som en næringsutviklingsforening samler KL en medlemsmasse med både bred og spisset kompetanse – inkludert hva som skal til for tidlig markedsintroduksjon, utrulling og oppskalering. I den senere tid har vi sett en positiv utvikling hva angår Enovas ønske om tilbakemelding på

igangsatte støtteprogram. Dette er en god utvikling, men ikke tilstrekkelig. KL har i flere år jobbet tett med Leverandørutviklingsprogrammet (LUP). LUP trekker frem den åpne kontakten med markedet i tidligfase som det avgjørende elementet knyttet til å lykkes med deres prosesser rundt innovative anskaffelser. Vi i KL har stor tro på at det samme gjelder for treffsikkerheten for Enovas støtteprogram. Som nevnt innledningsvis har vi nå fryktelig dårlig tid frem til 2030. Da har vi ikke råd til ordninger som ikke har maksimal treffsikkerhet fra første dag.

Det er derfor vår sterke anbefaling at det legges inn en forutsetning i ny styringsavtale med Enova som sikrer god og åpen dialog med brukerne *i forkant* av implementering av nye programmer, og *underveis* for eksisterende programmer.

For øvrig er KL kjent med Norsk Hydrogenforum (NHF) sitt innspill til ny styringsavtale med Enova og vi stiller oss bak alle punktene NHF løfter i sitt innspill.

Med vennlig hilsen

Inger-Lise M. Nøstvik
Daglig leder, Kunnskapsbyen Lillestrøm